

REFERAT

18. JANUAR 2024

**MØDE I RÅDET FOR MENNESKERETTIGHEDER, 5. DECEMBER
2023, KL. 15-18**
**STED: STORE SAL I VARTOV, FARVERGADE 27, 1463
KØBENHAVN K**

DOK. NR. 23/00207-3

REF. LUHO

PUNKT FORMÅL

1. Godkendelse af dagsorden

Indstilling: Rådet godkender dagsordenen.

Beslutning: Rådet godkendte dagsordenen, idet dagsordenens punkt 5 dog blev behandlet som punkt 7, og punkt 7 blev behandlet som punkt 8 og punkt 8 behandlet som punkt 5.

2. Godkendelse af referat

Bilag: 2.1 Udkast til referat af rådsmøde den 13. september 2023

Indstilling: Rådet godkender referatet.

Beslutning: Rådet godkendte referatet.

3. Beretninger

a) Rådets forpersonskab

Rasmus Grue Christensen berettede bl.a. om følgende:

- Vi ser frem til fejringen af 75 året for Verdenserklæringen i dagene omkring d. 10. december.
- Stor tak til Maria Ventegodt for hendes indsats i Rådet og øvrige arbejde på Institut for Menneskerettigheder. Hun fratræder sin stilling d. 15. december for at blive konstitueret landsdommer ved Østre Landsret.

b) Bestyrelsesforperson

Andreas Kamm berettede bl.a. om følgende:

PUNKT FORMÅL

- Bestyrelsen har lagt fra start i forhold til arbejdet med strategi 2025-28.
- Budgettet for 2024 er vedtaget.
- Menneskerettighedsalliancen afvikles. Instituttet vil fortsat arbejde med unge som målgruppe og have fokus på stærke partnerskaber, men inden for andre rammer.

c) Direktøren

Louise Holck berettede om følgende:

- Instituttets har bl.a. lanceret:
 - o en rapport om sagsomkostninger i straffesager og unge, der kommer i gæld
 - o en rapport om grønlandske studerende i Danmarks oplevelser med diskrimination og fordomme
 - o en rapport om udenlandske kvinder, der fastholdes i voldelige ægteskaber ifm. afledte opholdstilladelser.
- Instituttet har udgivelser på vej om bl.a.
 - o digitalisering af adgang til offentlige ydelser
 - o mobning i skoler pga. etnisk oprindelse
 - o tvang i psykiatrien
 - o seksuel chikane på erhvervsuddannelser
- Seniorforsker Peter Vedel Kessing er blevet valgt som medlem af FN's Torturkomité for perioden 2024-2028.
- Instituttet var sammen med den ukrainske NHRI vært for en international konference om tortur i november.
- Instituttet har for første gang uddelt en pris for det bedste menneskeretlige speciale, hvor specialer på tværs af fagtraditioner og -skel var blevet indstillet.
- Hun udtrykte desuden bekymring for situationen i Mellemøsten og de mange civile ofre samt de afledte effekter heraf, der er set rundt om i Europa og også i Danmark. Instituttet har bl.a. haft fokus på det stigende omfang af hadtale og -forbrydelser i Danmark.

PUNKT FORMÅL

Indstilling: Rådet tager beretningerne til efterretning.

Beslutning: Rådet tog beretningerne til efterretning.

4. **Oplæg og drøftelse: Offentligt ansattes ytringsfrihed**

Bilag: 4.1 Sammenfatning af Ytringsfrihedskommissionens overvejelser om ansattes ytringsfrihed

Kommentar: Ytringsfrihed for offentligt ansatte er udfordret, og mange udøver selv censur og afholder sig fra at deltage i den offentlige debat.

Rådet inviteres til at diskutere aktuelle dilemmaer på baggrund af oplæg ved Pernille Boye Koch, *ph.d., forskningschef, Institut for Menneskerettigheder*. Dette suppleres med korte indlæg.

Indstilling: På baggrund af de tre oplæg drøfter rådet ytringsfrihed blandt offentligt ansatte.

Pernille Boye Koch præsenterede aktuelle dilemmaer og paradokser ift. offentligt ansattes ytringsfrihed. Camilla Gregersen, forperson, DM og repræsentant for Kvinderådet og Adam Abdel Khalik, områdechef ved Folketingets Ombudsmand gav derefter indlæg. Samlet set gav det anledning til en række bemærkninger vedrørende:

- Forholdet mellem lovregulering, implementering og håndhævelse med perspektiv til bl.a. børneområdet fsva. materiale og uddannelse af frontmedarbejdere.
- Den nærtbeslægtede debat om forskeres ytringsfrihed.
- Forslag om en pjece om rettigheder til offentligt ansatte.

5. **Oplæg og drøftelse: Etnisk diskrimination**

Bilag: Instituttets rapport eftersendt.

Direktør Louise Holck orienterede om hovedpointerne i instituttets seneste rapport om oplevet diskrimination blandt etniske minoriteter i Danmark.

PUNKT FORMÅL

Selve rapporten blev lanceret på BLOX sammen med DA og Politiet.

På baggrund af oplægget drøftede rådet problemstillingen, hvilket kan anledning til en række bemærkninger vedrørende:

- Vigtigt med dialog med organisationer samt mulighed for at lade sig inspirere af bl.a. handicapbarometret.
- Særsomt fokus på synlige religiøse symboler blev rost og den metodemæssige afgræsning, der ikke eksplicit ser empirisk på strukturelle faktorer, blev også bemærket.
- Husk kønsperspektivet – ikke mindst ifm. handleplaner.
- Sammenligning med andre EU-lande og lande i Norden.
- Anmeldelser af hadforbrydelser og en opfordring fra Institutet til at gøre opmærksom på og bidrage til at udbrede kendskabet til Diskriminationslinjen.
- Kommunikation i relation til 'Oplevelsessamfundet'.
- FRA bruger samme metode til at se på diskrimination.
- Mørketal ift. indberetninger fra minoritetsetniske unge.
- Den offentlige samtale er datafattig på dette område, så lad os - kvantitativt - berige diskussionen sammen.

Beslutning: Rådet drøftede og kommenterede oplægget.

6. **Oplæg og drøftelse: Udflytning af danske fængselspladser til Kosovo**

Bilag: 6.1 Supplerende hørings svar til leje af fængselspladser i udlandet; 6.2 Hørings svar fsva. leje af fængselspladser i udlandet (bilagene er til orientering og forventes ikke læst).

Danmark har indgået en bilateral aftale (traktat) med Kosovo om leje af et fængsel i Kosovo. Formålet med aftalen er at aflaste det danske fængselssystem, der er belastet af stort overbelæg og mangel på fængselsbetjente.

Det er planen, at 300 udvisningsdømte udlændinge skal overføres fra Danmark til afsoning i Kosovo. Reguleringen og forholdene i det dansk lejede fængsel i Kosovo skal grundlæggende være som i et dansk fængsel, og det er forudsat at Folketingets Ombudsmand, sammen med Dignity og IMR, skal føre uafhængige tilsyn med fængslet.

PUNKT FORMÅL

Ordringen, der er et nybrud i dansk ret, rejser en række folke- og menneskeretlige spørgsmål.

Peter Vedel Kessing præsenterede en række menneskeretlige udfordringer ved samarbejdet om fængselspladser med fokus på ratificering, jurisdiktion, retten til familieliv ift. mulighed for besøg, sprog og det faktum at Kosovo hverken er anerkendt som en stat af FN eller er medlem af Europarådet og derfor ikke kan garantere samme beskyttelse, samt sammenlignede med Norge, der lånte et fængsel i Holland. Institutet afgav et høringssvar, der førte til ændringer i det reviderede lovforslag.

På baggrund af oplægget drøftede rådet problemstillingen, hvilket kan anledning til en række bemærkninger vedrørende bl.a. hensynet til børns rettigheder, jurisdiktion i forbindelse med transport til f.eks. hospital samt tilsynsbesøg i hht. FN's tillægsprotokol om tortur.

7. Rådets arbejdsplan for 2024

Bilag: 7.1 Rådets arbejdsplan for 2024

Præsentation af arbejdsplanen gav anledning til følgende bemærkninger og dertilhørende svar fra rådsforpersonen:

- Det bebudede oplæg fra den internationale chef er kalendersat til rådsmødet i maj grundet rejseaktivitet.
- Det blev bemærket, at indstillingerne til Menneskerettighedsprisen 2024 planmæssigt vil forløbe i sommermånederne, hvilket dog ikke forventes at give anledning til bekymring, da processen startes i god tid.

Beslutning: Rådet drøftede og tiltrådte arbejdsplanen.

8. Menneskerettighedsprisen 2023

Bilag: 8.1 Juryens indstilling af prismodtager til Menneskerettighedsprisen 2023

Institutet har modtaget i alt 71 indstillinger af kandidater.

Efter grundige drøftelser har juryen valgt at indstille følgende to kandidater til rådets Menneskerettighedspris 2023:

PUNKT FORMÅL

- Naja Lyberth v. arbejdsgruppen i spiralsagen, kvinderettighedsforkæmper og talskvinde for bevægelsen.
- Natascha Réé Mikkelsen v. Repatriate the Children Denmark, direktør for almennyttig børnerettighedsorganisation med fokus på børn med tilknytning til Danmark i syriske fangelejr.

Juryen har også ønsket at fremhæve og anerkende følgende kandidater for deres indsats for menneskerettighederne: Silas Dam, tidl. psykiatrisk patient, der indbragte sin sag ang. bæltefiksering til EMD, og Michael Graversen, prisvindende dokumentarist og aktivist for flygtningebørns rettigheder.

Beslutning: Rådet valgte - efter juryens redegørelse for sine overvejelser og kriterier - Naja Lyberth v. arbejdsgruppen i spiralsagen som vinder af Menneskerettighedsprisen 2023.

9. Orientering om møder i 2024

26. februar 2024 kl. 13-16
15. maj 2024 kl. 15-18
11. september 2024 kl. 13-16
4. december 2024 kl. 15-18

10. Eventuelt

OVERSIGT OVER DELTAGERE VED MØDET:

Advokatsamfundet	Vibeke Tarpgaard	X
Afro Danish Collective	Lartey Lawson	
Amnesty International Danmark	Niels Andersen	
Bedre Psykiatri	Jens Peter Eckardt	X
Børnerådet	Anna Marie Schurmann Carstens	
Børnesagens Fællesråd	Pernille Gry Petersen	X
Børns Vilkår	Victor Christoffersen	
Caritas Danmark	Ditte Dandanell	X
Center for Muslimers Rettigheder i Danmark	Lamies Nassri	X
Center mod Menneskehandel	Astrid Viola Kallmeyer	X
DANNER	Mette Marie Yde	
Dansk Folkeoplysnings Samråd	Rasmus Nørlem Sørensen	X
Dansk Islamisk Trossamfund	Hatice Kocer Aras	
Dansk Kvindesamfund	Maria Søndergaard	
Dansk PEN	Marianne Østergaard	X
Danske Handicaporganisationer	Torben Kajberg	
Danske Kirkers Råd	Sofie Lassen Kure	X
Danske Seniorer	Poul Ipsen	X
Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder	Leif Lønsmann	X
Den Uafhængige Politiklagemyndighed	Anne Skov Anhøj	
Det Centrale Handicapråd	Claus Wendelboe	
Det Jødiske Samfund i Danmark	Susanne Holmgaard Hansen	X
Det Nationale Integrationsråd	Hetav Rojan	X
DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur	Rasmus Grue Christensen	X
DRC Dansk Flygtningehjælp	Maria Emilie Kortenbach	X
Efterskoleforeningen	Mette Hjorth Madsen	
Enhedslisten	Mads Kampp Christiansen	X
European Anti Poverty Network	Ole Meldgaard	
European Network Against Racism (ENAR Danmark)	Gregory Christensen	X
FN-forbundet	Jørgen Estrup	X
Folkekirkens Nødhjælp	Karina Pultz	X
Folketingets Ombudsmand	Adam Abdel Khalik	X
Foreningen Far	Jesper Lohse	
Foreningen Joan-Søstrene	Julia Laban	X
Intact Denmark	Lena Nyhus	
International Rehabilitation Council for Torture Victims	Lisa Henry	X
Justitsministeriet	Malene Juul	X
Kvindernes U-Landsudvalg	Hanne Bech Andersen	X
Kvinderådet	Camilla Gregersen	X
KVINFO	Alexander Andersson	X
Landsorganisation af Kvindekrisecentre	Laura Kirch Kirkegaard	
Levende Menneskerettigheder	Mathias Kirk Jordansen	X
LGBT+ Danmark	Susanne Branner Jespersen	

Mellempfolkeligt Samvirke	Homma Yusuf	X
Mellempfolkeligt Samvirke	Mette Roerup	X
Mino Danmark	David Spence	
OASIS	Lis Ehmer Olesen	
Oxfam Danmark	Poul Erik Christoffersen	X
PlanBørnefonden	Anne Smith Petersen	
Radikale Venstre	Charlotte Burgess	
Red Barnet	Amalie Bang	
RED Center mod æresrelaterede konflikter	Anita Johnson	
Refugees Welcome	Michala Clante Bendixen	X
Religion & Samfund	Nik Bredholt	
Retspolitisk Forening	Noe Munck	
Røde Kors i Danmark	Silas Harrebye	
Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet	Susanne Leire	X
Rådet for Socialt Udsatte	Anna Møbjerg	
Sex & Samfund	Anne Wind	X
Social- Bolig- og Ældreministeriet	Louise Fuglsang Olsen	X
Socialdemokratiet	Fie Hækkerup	
Socialistisk Folkeparti	Søren Riishøj	
SOS Racisme Danmark	Kaloua Digbeu-Larsen	X
Tænk tanken Tora	Laura Engelsbak	
Udenrigsministeriet	Johan Eichel-Illum	X
UlykkesPatientForeningen	Elisabeth Cecilia Dorn	X
Venstre	Louise Jæger	
Observatører		
Ældre Sagen	Dorthe Bjerremand Erichsen	
Danske Døves Landsforbund	Claus Staunstrup Nilsson	
Sabaah	Amma Asare-Nyako	
Bestyrelsen		
Andreas Kamm	Bestyrelsen	X
Asim Latif	Bestyrelsen	X
Institut for Menneskerettigheder		
Louise Holck	Institut for Menneskerettigheder	X
Maria Ventegodt	Institut for Menneskerettigheder	X
Pernille Boye Koch	Institut for Menneskerettigheder	X
Peter Vedel Kessing	Institut for Menneskerettigheder	X
Lucas Honoré	Institut for Menneskerettigheder	X